

Wil Mackintosh

Wilfried (Wil) Otmar Mackintosh werd op 10 maart 1918 in Paramaribo, Suriname, geboren.

Hij was in zijn jeugd actief bij Scouting. De scouts in Suriname waren op dat moment het Surinaamse district van de Vereniging De Nederlandsche Padvinders (NPV).

Op zijn 18e ging hij bij de Koninklijke Marine. Hij werd opgeleid in Amsterdam en werd in 1939 naar Nederlands Indië gestuurd. Hij werd gelegerd in Surabaya en daar was hij ook toen de oorlog uitbrak. Als matroos 1e klasse nam hij, na de verloren slag op de Javazee, deel aan een ontspanningspoging naar Australië. Met de hulpmijnenveger Hr. Ms. Endeh ondernam op 1 maart 1942 een groep vrijwilligers van 24 man, onder leiding van kapitein-luitenant-ter-zee P. Rouwenhorst, een poging om te ontkomen naar Australië. Wil was één van hen. De volgende morgen werd het schip onderschept door de Japanse torpedobootjagers Matsukaze en Shiokaze en met geschutvuur tot zinken gebracht. Van de opvarenden kwamen er zeven om het leven. De overlevenden wisten zich met moeite te redden in een beschadigde vlet. Op 13 maart bereikte de vlet de Duizend Eilanden, 30 zeemijlen ten noorden van Tandjong Priok. Vier van de opvarenden gingen mee met een aantal inlandse vissers op zoek naar voedsel, maar werden waarschijnlijk door hen om het leven gebracht.

Toen de overige 13 overlevenden dit door kregen, verlieten ze met een gevonden en gerepareerde sloep hun tot dan toe veilige plek om uiteindelijk uit te komen in de buurt van Edam. Op 25 maart charterden de schipbreukelingen een zeilprauw omdat de sloep teveel lekken vertoonde en de eigenaar bracht hen in enkele uren naar Kampong Meroendoeng, vlakbij Tandjong Priok. Enkele kampongbewoners begonnen eten voor te bereiden voor de magere en haveloze blanda's, maar enkele anderen namen direct contact op met de Japanse autoriteiten in Batavia. Nauwelijks een half uur nadat de drenkelingen aangekomen waren in het dorpje arriveerden twee Japanse vrachtauto's en een personenauto. Er sprongen tien Japanse soldaten uit de beide vrachtauto's met bajonetten op hun geweren. Nog voordat de dertien schipbreukelingen kans hadden gehad om te eten werden ze gefouilleerd en in de vrachtauto's afgevoerd naar Batavia.

In de Rechtshogeschool aan het Koningsplein werden de overlevenden door de Kempeitai (Japanse militaire politie) ondervraagd en in krijgsgevangenschap genomen. Op 26 maart 1942 werden de dertien vluchtelingen opgesloten in de Glodok gevangenis in het noorden van Batavia. Deze gevangenis werd van maart 1942 tot november 1943 gebruikt als krijgsgevangenkamp. Na een maand in Glodok te hebben gezeten, werden ze op transport naar Rangoon gezet. Hier moesten ze werken aan de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn

was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

De doden werden eerst langs de spoorweg begraven en zijn later (her)begraven op drie erevelden: Chungkai en Kanchanaburi in Thailand en Thanbyuzayat in Birma.

Wil werkte aan de spoorlijn vanaf het moment dat met de aanleg begonnen werd, 16 september 1942, totdat de spoorlijn op 17 oktober 1943 gereed was.

Daarna werd hij naar Ubon (in het huidige Vietnam) verplaatst om een vliegveld aan te leggen. Hier werd hij bevrijd door een Engels Gurka regiment. De memorabele woorden van de kampcommandant herinnerde Wil zich nog jaren na dato; *Senso Owadi* (oorlog afgelopen).

Na de oorlog trouwde hij en ging wonen in Vlissingen. Hij bleef werken voor de Marine. Als vader van zoons die ook bij Scouting gingen, werd hij lid van de oudercommissie van de M.A. de Ruytergroep in Vlissingen.

Als overlevende was hij jaarlijks aanwezig bij de Nationale Herdenking op de Dam. Waar nodig ondersteunden scouts hem bij zijn aanwezigheid. Graag vertelde hij dan over zijn tijd bij Scouting! *Akela wij doen ons best!*

Wil is overleden op 7 mei 2017 op 99 jarige leeftijd.

Meer informatie

[Koninklijke Marine op Twitter: "Veteraan Wil Mackintosh is 7 mei op 99-jarige leeftijd overleden. Een portret van deze bijzondere en dappere man op <https://t.co/8VIAPDkZ5x> <https://t.co/8omPwnJlJg>" / Twitter](#)

[Ontsnappingspoging met Hr. Ms. Endeh - TracesOfWar.nl](#)

[Home - Indischekamparchieven](#)

[Ubon \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.